

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, УКРАЇНИ

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до дипломної роботи
для студентів спеціальності 015 «Професійна освіта»

ХАРКІВ
ХНАДУ
2019

1 ДИПЛОМНА РОБОТА, ЇЇ МЕТА І ЗАВДАННЯ

Дипломна робота (ДР) – це самостійне теоретико-прикладне дослідження, що виконується студентом на завершальному етапі здобуття вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освіти.

За основним призначенням ДР є кваліфікаційною роботою, на підставі захисту якої Екзаменаційна комісія (ЕК) визначає рівень теоретичної та практичної підготовки випускника, його здатність до самостійної роботи за фахом, і приймає рішення про присвоєння відповідної кваліфікації та видачу диплома.

Дипломній роботі також можуть бути притаманні ознаки наукової праці при умові відповідності роботи сучасному станові розвитку науки та практики в певній галузі, наявність дискусійного та полемічного матеріалу, застосування сучасних методичних підходів, аргументованість висновків та пропозицій.

Дипломна робота може мати також практичну орієнтацію, коли головним завданням є пошук та обґрунтування ефективних методів управління якістю продукції конкретного підприємства.

Дипломна робота повинна виконуватися з урахуванням сучасного теоретичного та практичного вітчизняного і зарубіжного досвіду.

Метою підготовки дипломної роботи є:

- закріплення набутих знань, професійних і педагогічних вмінь і навиків, необхідних для самостійної діяльності;
- поглиблене вивчення конкретної галузі знань з метою продовження наукових досліджень;

Конкретні завдання дипломної роботи залежать від її орієнтації (практична, науково-дослідна) та об'єкту досліджень.

Головним завданням дипломної роботи є:

- вивчення відповідних теоретичних моделей управління якістю продукції, метрологічного забезпечення та моніторингу і методів поліпшення якості продукції, основ транспорту;
- пошук шляхів їх адаптації до умов розвитку виробничих сил в Україні;
- вміння розробляти проекти нормативної документації (НД) та обґрунтовувати вибрані для стандартизації показники;

– завдання з психолого-педагогічної складової дипломної роботи (див. п. 3.3)

Професійні завдання виконуються та розгортаються на всіх етапах процесу підготовки ДР, а саме шляхом:

– визначення проблеми дослідження у ДР, її актуальності для конкретної організації, галузі, господарської системи;

– формування студентом мети і завдань дослідження;

– обґрунтування предмета творчого аналізу, який відображає суть досліджуваної проблеми і пов'язує між собою структурні складові ДР;

– вибору методів дослідження та обґрунтування доцільності їх використання;

– підбору інформаційних джерел (монографічної літератури, періодичних видань, статистичних даних, економічної інформації бази практики, інформації про світовий досвід, публікацій у мережі Internet);

– розроблення та обґрунтування проекту заходів, спрямованих на підвищення ефективності діяльності організації, на матеріалах якої виконується ДР.

2 ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

2.1 Формування тематики

Тематика ДР має бути спрямована на розкриття і конкретизацію узагальненого об'єкта спеціальності та спеціалізованого об'єкта діяльності за відповідними програмами.

Тематика дипломних робіт розробляється випусковою кафедрою на початку навчання студентів та враховує напрямки підготовки. У разі виконання дипломних робіт на стику галузей наук до розроблення тематики залучаються відповідні кафедри базової підготовки студента.

Випускаюча кафедра систематично оновлює тематику ДР з урахуванням змін, що відбуваються у відповідних сферах економічного життя суспільства. Назви тем ДР мають точно і однозначно відображати професійні завдання спеціальності (освітньої програми), можливість їх розкриття на різних підприємствах.

Кількість запропонованих випускаючою кафедрою тем ДР має бути більшою, ніж чисельність випускників, що обрали конкретну програму. Тематика має орієнтовний характер, вона визначає можливі напрями досліджень. Конкретні теми ДР формулюються у діалозі наукового керівника і студента.

Тематика ДР має бути доступною для ознайомлення студентів.

Студенту під керівництвом наукового керівника (наукових керівників) надається право обрати тему дипломної роботи в межах програми підготовки чи іншу тему, назва і спрямованість якої відрізняється від рекомендованої кафедрою типової тематики.

Обрані студентами теми дипломних робіт за поданням наукового керівника, погоджені кафедрою, затверджуються розпорядженням наукової ради.

Студенту разом з науковим керівником (науковими керівниками) дозволяється в процесі індивідуальної роботи вносити до теми своєї дипломної роботи певні уточнення. Зміна теми затверджується в установленому порядку.

2.2. Наукове керівництво

Керівництво роботою студентів здійснюється згідно з «Положенням про дипломне проектування».

Одному керівникові кафедра може доручати керівництво не більш, ніж п'ятьма дипломниками.

Обсяг навчального навантаження з керівництва дипломними роботами визначається згідно з встановленими в університеті нормами.

Науковий керівник:

- визначає об'єкти і методики проведення досліджень;
- разом зі студентом визначає та уточнює тему дипломної роботи;
- видає завдання на підготовку роботи;
- у разі необхідності коригує графік і план виконання роботи;
- рекомендує студенту необхідну навчальну та науково-технічну літературу за темою роботи;
- проводить консультації за встановленим графіком;
- у разі потреби, допомагає у вирішенні питань щодо отримання необхідної інформації, користуванням приладами і обладнанням кафедри та інших підрозділів університету;
- контролює підготовку дипломної роботи, терміни та якість виконання окремих розділів і роботи в цілому;
- сприяє участі студента у наукових конференціях та публікації статей за результатами його наукових досліджень;
- перевіряє дипломну роботу і готує студента до її захисту;
- дає письмовий відгук на дипломну роботу з характеристикою професійних та особистих якостей автора.

2.3 Рекомендації кафедри до захисту ДР у ЕК

Розгляд дипломних робіт на кафедрі є підведенням підсумків завершального етапу підготовки бакалаврів. Він передбачає оцінку всіх складових виконаної роботи студентами та колективом кафедри. На цій основі вносяться пропозиції до проекту наказу про допуск або не допуск студентів до захисту ДР у ЕК.

Порядок розгляду передбачає інформацію наукових керівників про проведену роботу та офіційне ставлення до неї, відображене у відгуку.

У разі необхідності кафедра може повторно заслухати окремих студентів, ДР яких не відповідають встановленим вимогам щодо термінів виконання та повноти виконання індивідуального завдання. При розгляді ДР на засіданні кафедри можуть бути ураховані висновки комісії, що проводила їх попередній захист. В обговоренні повинен брати участь гарант освітньої програми.

На підставі рішення кафедри завідувач кафедри підписує роботу про її допуск до захисту. ДР подається переплетеною, з відгуком, рецензією та на електронному носії.

2.4 Зовнішнє рецензування дипломної роботи

Зовнішнє рецензування ДР проводиться з метою надання ЕК незалежної експертної оцінки професійної компетенції студентів, продемонстрованої при підготовці дипломної роботи.

Зовнішніх рецензентів призначає випускаюча кафедра. Зовнішніми рецензентами ДР можуть бути: висококваліфіковані працівники відповідних структурних підрозділів бази практики чи організації, на матеріалах яких виконується робота; наукові працівники науково-дослідних установ; працівники міністерств і відомств, викладачі з науковими ступенями та вченими званнями інших вищих навчальних закладів.

Зовнішній рецензент у своїй рецензії повинен чітко окреслити позитивні сторони і недоліки у ДР, зробити висновок: рекомендує він її до захисту, чи не рекомендує.

У випадку негативної рецензії на роботу, вона повинна бути доопрацьована та направлена на додаткове рецензування і в подальшому пройти попередній захист у присутності наукового керівника (наукових керівників).

2.5 Оцінювання дипломної роботи

Критерії оцінювання ДР є методичним засобом, що використовується ЕК з метою виявлення відповідності професійної компетенції студента вимогам освітньо-професійної програми. Вони передбачають аналіз рівня відображення в ДР професійних завдань, які виконуються на первинних посадах професіоналів даної спеціальності.

До типових критеріїв оцінювання ДР належать:

- рівень теоретичного аналізу проблем, що розглядаються в роботі;
- обґрунтування методологічних засад роботи та методи залучені до аналізу;
- аналіз стану процесів, що є предметом розгляду ДР на підприємстві, установі;
- рівень проведених розрахунків, розроблення планів і програм виконаних у роботі, нормативних документів тощо;
- інформаційна база та ефективність її використання в ДР, інформаційні технології, що були застосовані у формуванні та обробленні бази даних;
- глибина розроблення рекомендацій та їх інноваційність.

На підставі загальних критеріїв оцінки ДР кафедрою розроблено і затверджено критерії, що відображають специфіку професійних завдань, які виконуються в межах спеціальності та магістерської програми, а саме:

- актуальність обраної теми;
- чіткість формування мети і завдання дипломного дослідження;
- структура і логіка побудови плану роботи, відповідність логічної побудови роботи поставленим цілям і завданням;
- якість і глибина теоретико-методологічного аналізу проблеми;
- якість критичного огляду літературних джерел, наявність наукової полеміки;
- системність і глибина аналізу, наявність і переконливість узагальнень і висновків з аналізу;
- спрямованість роботи на розроблення реальних практичних рекомендацій;
- актуальність та обґрунтованість заходів, що пропонуються для підвищення економічної ефективності роботи організації-замовника;
- наявність альтернативних підходів до вирішення визначених проблем;
- рівень обґрунтування запропонованих рішень;
- ступінь самостійності проведення дослідження;
- якість оформлення пояснювальної записки;
- вміння стисло, послідовно й чітко викласти сутність і результати

дослідження;

- здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди;
- загальний рівень підготовки студента;
- володіння культурою презентації;
- наявність і якість ілюстративних матеріалів для захисту МР;
- повнота і ґрунтовність відповідей на запитання членів Державної екзаменаційної комісії;
- зауваження і пропозиції, що містяться у відгуках наукового керівника та рецензента.

Вони слугують студентам в якості орієнтирів, що дозволяють проявити професійні компетенції, а ЕК використовує критерії для оцінювання ДР.

ЕК може взяти до уваги інформацію наукового керівника відображену у його відгуку про процес підготовки ДР та її експертну оцінку зовнішнім рецензентом.

Отримана студентом підсумкова оцінка у балах фіксується у протоколі засідання ЕК у 4-баловій шкалі («відмінно», «добре», «задовільно» чи «незадовільно»).

3 ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

3.1. Структурні елементи

Дипломна робота повинна бути викладена українською мовою, мати логічну побудову, послідовність та завершеність і відповідати вимогам СТВНЗ 10.1-01:2017 «Текстові документи у навчальному процесі Структура і правила оформлення».

Дипломну роботу умовно поділяють на такі складники:

- вступну частину;
- основну частину;
- додатки.

Рекомендований обсяг роботи – 45-65 сторінок. Структурні елементи дипломної роботи та рекомендований їх обсяг:

- Обкладинка – 1
- Титульний лист – 1

- Реферат – 1
- Зміст – 1-2
- Перелік умовних позначень та скорочень – 1
- Вступ – 2-3
- Основний зміст роботи – 35-50
- Висновки – 1-2
- Рекомендації – 1-2
- Перелік посилань – 1-5
- Додатки – За потреби

Завдання на виконання МР оформляється згідно з додатком А.

3.2 Виклад Основних структурних елементів

Реферат

Реферат розмішують після завдання на окремій сторінці. Реферат призначений для ознайомлення з роботою. Він має бути стислим, інформативним. Реферат належить виконувати обсягом не більше 500 слів (1 аркуш формату А4). Реферат повинен містити:

- відомості про обсяг роботи, кількість ілюстрацій, таблиць, кількість літературних джерел та додатків;
- текст реферату;
- перелік ключових слів.

Текст реферату повинен містити подану у роботі інформацію у такій послідовності:

- об'єкт досліджень;
- мета роботи;
- методи досліджень та апаратура;
- результати та їх новизна;
- взаємозв'язок з іншими роботами;
- ступінь впровадження;
- рекомендації щодо використання результатів роботи;
- можливі галузі впровадження (використання) роботи;
- економічна ефективність.

Перелік ключових слів містить від 5 до 10 слів (словосполучень), надрукованих великими літерами в називному відмінку в рядок через коми.

Зміст

Зміст розташовують безпосередньо після реферату, починаючи з нової сторінки. До змісту включають:

- перелік умовних позначень та скорочень;
- вступ;
- послідовно перелічені розділи, підрозділи, пункти і підпункти роботи, якщо вони мають заголовки;
- висновки;
- рекомендації;
- перелік посилань;
- анотацію;
- додатки.

У змісті зазначають початкові сторінки розділів і підрозділів. Назви їх у змісті і тексті повинні бути тотожними.

Перелік умовних позначень та скорочень. Усі прийняті у роботі малопоширені умовні позначення, символи, одиниці, скорочення і терміни пояснюють у переліку умовних позначень. Незалежно від цього при першій появі цих елементів у тексті роботи наводять їх розшифрування.

Вступ

Вступ є окремим розділом роботи. У вступі коротко викладають:

- оцінку сучасного стану проблеми, відмічаючи практично розв'язані задачі, прогалини знань, що існують у даній галузі, провідні фірми та провідних вчених і фахівців даної галузі;
- актуальність даної роботи та підставу для її виконання;
- мету роботи та галузь застосування;
- взаємозв'язок з іншими роботами (при необхідності).

Основний зміст роботи.

Цей розділ поділяють на такі основні підрозділи:

- характеристика об'єкта досліджень та методика проведення досліджень;
- результати власних досліджень;
- педагогічна складова.

3.2 Методичні рекомендації щодо написання педагогічного розділу

дипломної роботи.

Враховуючи велике значення психолого-педагогічних знань для майбутніх бакалаврів, професійна практична діяльність яких, з великою вірогідністю, буде пов'язана з викладацькою діяльністю у навчальних закладах професійної технічної освіти, дипломна робота майбутніх інженерів-педагогів обов'язково повинна включати розділ з педагогіки. У цьому розділі студенти повинні продемонструвати психолого-педагогічні знання й уміння, передбачені навчальною програмою першого освітньо-наукового рівня – бакалавр.

Обсяг педагогічного розділу (для бакалаврів) становить – 8-10 сторінок.

У цьому розділі студент повинен показати свої знання з психолого-педагогічної підготовки, які будуть потрібні йому у подальшій практичній (викладацькій) діяльності у системі професійної-технічної освіти України.

Об'єктом дослідження у педагогічному розділі дипломної роботи може бути обрано (визначається завданням керівника-консультанта та затвердженого на засіданні кафедри філософії та педагогіки професійної підготовки ХНАДУ) одне з теоретичних питань курсу педагогіки й розглянуте з точки зору його практичного використання в майбутній професійній діяльності у системі професійної-технічної освіти України.

Розділ може бути поділений на кілька підрозділів й обов'язково повинен завершуватись висновком про практичну доцільність використання даного матеріалу в подальшій практичній діяльності. У висновку не допускається цитування.

Список використаних джерел формується за алфавітом і вони повинні бути включені у загальний список використаних джерел, так само як і електронні джерела та відеоматеріали (за їх наявності). Кількість джерел до педагогічного розділу має містити 5-7 позицій (з іноземними джерелами та електронними посиланнями), причому спочатку йдуть джерела кирилицею, а потім латиницею.

Обсяг додатків до педагогічної частини – не більше 2 додатків, які можуть містити в собі таблиці, схеми, фото та малюнки, що наочно демонструють теоретичний та практичний матеріал педагогічного розділу.